

การบำรุงดูแลรักษา

การปลูกซ่อม หลังจากย้ายกล้าไม้ลงปลูกแล้ว ประมาณ 1-2 เดือน ควรทำการตรวจนับอัตราการรอดตาย แล้วทำการปลูกซ่อมต้นที่ตายทันทีภายในระยะเวลา 1-2 เดือน กล้าไม้ที่เหลืออยู่จะมีขนาดเล็กเล็กกับกล้าไม้ที่ย้ายปลูกไปแล้ว

การกำจัดวัชพืช หากปลูกยางนาภายใต้ร่มเงาไม้อื่น ปัญหาวัชพืชจะไม่รุนแรงมากนัก อาจทำการกำจัดวัชพืช เพียงปีละ 2 ครั้ง คือ ประมาณเดือนกันยายน-ตุลาคม และในเดือนกุมภาพันธ์อีกครั้งหนึ่ง

แมลงและโรคพืชอื่น ๆ ไมยางนาไม่ค่อยมีปัญหาทางโรคพืชมากนัก นอกจากในระยะที่เป็นกล้าไม้ ถ้าหากมีความชื้นสูงเกินไปอาจเกิดโรคเน่าคอดินได้ง่าย และหากมีการระบาดของแมลงเกิดขึ้นรุนแรง สามารถควบคุมโดยใช้ยาฆ่าแมลงฉีดพ่น

การป้องกันไฟ ทำพร้อม ๆ กับการกำจัดวัชพืช ครั้งที่สอง โดยการตัดวัชพืชออกสุมเผาภายในแปลงโดยมีการควบคุมที่ดี (controlled burning) การป้องกันไฟจากภายนอกโดยการทำแนวกันไฟรอบ ๆ แปลงปลูกให้มีความกว้างประมาณ 4 เมตร ในพื้นที่ราบ และประมาณ 6 เมตร ในพื้นที่ลาดชันยาวไปรอบ ๆ แปลงปลูก

การลิดกิ่ง มีความจำเป็นมากในช่วงอายุ 3-6 ปี เพราะจะทำให้ไม้อย่างนามีลำต้นเปลาตรงสวยงาม

การตัดสาขายาระยะ ไมยางนาที่ปลูกด้วยระยะอื่น ๆ เช่น ระยะ 4x2 เมตร จะต้องทำการตัดสาขาค้นที่มีขนาดเล็กออกเมื่ออายุ 7 ปี เป็นอย่างน้อย และครั้งต่อไป ทุก ๆ 3 ปี หรือเมื่อเรือนยอดเบียดกันมาก

การใช้ประโยชน์

ไมยางนาเป็นไม้ที่มีลักษณะสูงใหญ่ ลำต้นเปลาตรงปราศจากกิ่งก้าน ความแข็งแรงของเนื้อไม้ประมาณ 471 กิโลกรัม ความแข็งแรงประมาณ 888 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร หากเผาเป็นถ่านได้ค่าความร้อนประมาณ 4,810 แคลลอรี่/กรัม จึงเป็นที่ต้องการในอุตสาหกรรมการใช้ไม้มาก เพราะง่ายสะดวกในการแปรรูปแล้วยังได้ปริมาณไม้ที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับไม้ชนิดอื่นที่มีขนาดเดียวกัน ไมยางนาใช้ในการก่อสร้างทั่วไป เช่น ทำฝา พื้น เครื่องบน ทำไม้บางสำหรับผลิตไม้อัด และใช้ทำไม้หมอนรางรถไฟ เป็นต้น

นอกจากการใช้ประโยชน์เนื้อไม้โดยตรงแล้ว ไมยางนาสามารถผลิตน้ำมันยาง ซึ่งเป็นน้ำมัน หรือ resin ที่เหนียวข้น ใช้ประโยชน์ในการทำไม้ทาบ้านเรือน รักษาเนื้อไม้ ทาร่ม ป้องกันน้ำฝนไหลซึม ผสมชั้นยารูรั่วของเรือ ใช้ในอุตสาหกรรมยา น้ำมันชักเงา เป็นผลผลิตทางอ้อมที่มีค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วย

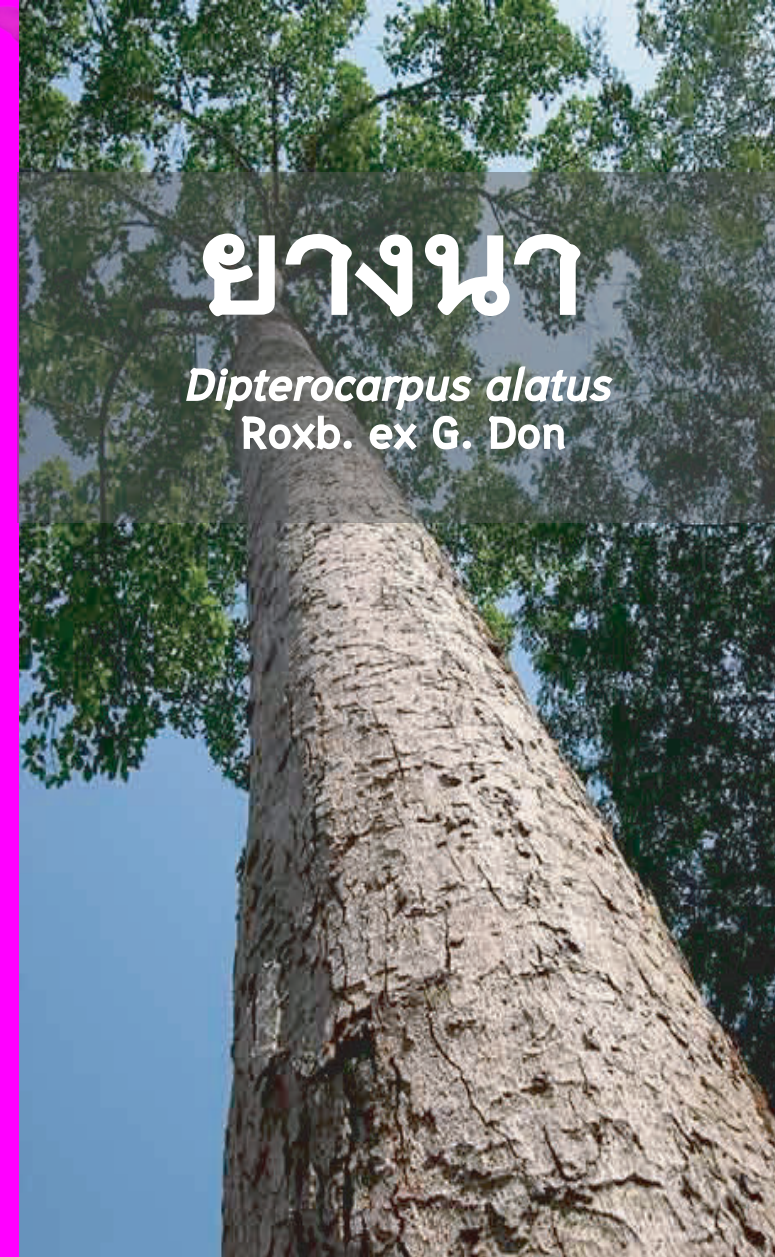
ส่วนส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้
กรมป่าไม้ 61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. 0 - 2579 7725
0 - 2561 4292-3 ต่อ 5536

สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้

ยางนา

Dipterocarpus alatus
Roxb. ex G. Don

กรมป่าไม้

ส่วนส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้

ยางนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don

ชื่อวงศ์ : DIPTEROCARPACEAE

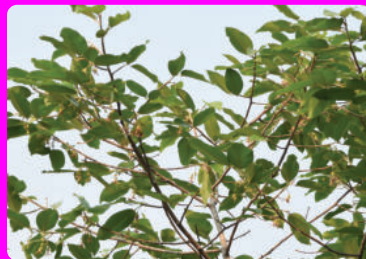
ชื่อพื้นเมือง : ยางนา, ยางขาว, ยางแม่น้ำ, ยางหยวก (ทั่วไป), ยางกุ้ง (เลย), ยางควาย (หนองคาย), ยางเนิน (จันทบุรี), ราลอย (สุรินทร์), ลอย (นครพนม), ยางตั้ง (ชุมพร), เคาะ (เชียงใหม่), ขะยาง (นครราชสีมา), กาติล (ปราจีนบุรี, กัมพูชา)

ลำต้น เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ อาจสูง 40-45 เมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางระดับอก 1.2-1.5 เมตร มีความเปลาตรงถึง 20-30 เมตร เปลือกเรียบ ค่อนข้างหนา สีเทาปนขาว เนื้อไม้สีน้ำตาลแดง และมียางเหนียวสีน้ำตาลไหม้

ดอก เป็นช่อสั้น ๆ สีชมพู กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายกลีบบิดเรียงตามกันแบบก้านหั้น ตรงกลางกลีบดอกจะมีสีชมพู ขอบของกลีบดอกจะมีสีขาว ดอกมีกลิ่นหอม ยางนาจะออกดอกในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม

ใบ เป็นรูปไข่แกมรูปใบหอกกว้างประมาณ 8-15 เซนติเมตร และยาวประมาณ 20-35 เซนติเมตร ใบค่อนข้างหนา ปลายใบแหลม โคนใบเรียบ ขอบใบเรียบ ก้านใบยาว 3-4 เซนติเมตร ยางนาจะทิ้งใบในช่วงต้นฤดูหนาวประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม แล้วจะมีใบอ่อนที่มีกาบหุ้มสีแดงทันที ใบอ่อนเมื่อแตกใหม่จะมีกาบสีแดงหุ้มใบมีขนอ่อน ๆ สีน้ำตาล

ผล เป็นครีบทามความยาวเป็นจำนวน 5 ครีบ ปีกยาว 2 ปีก ขนาดกว้าง 2.5-3.0 เซนติเมตร ยาว 10-12 เซนติเมตร และปีกสั้น ๆ รูปหูหนู 3 ปีก ผลจะพัฒนาจนแก่เต็มที่ และร่วงหล่นในเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี

พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก

1. ดิน ไม้ยางนาชอบขึ้นอยู่ในดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียวชนิดน้อย ควรเป็นดินที่มีการระบายน้ำที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์พอประมาณ ดินค่อนข้างลึกถึงลึกมาก และมีความชื้นสูง ดินค่อนข้างเป็นกรด pH ระหว่าง 6.0-7.0
2. ปริมาณน้ำฝน เนื่องจากไม้ยางนาขึ้นอยู่ตามที่ราบลุ่ม จึงต้องการปริมาณความชื้นค่อนข้างสูง ในภาคเหนือที่พบ ไม้ยางนาขึ้นอยู่จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอย่างต่ำ 1,200 มิลลิเมตร/ปี เช่นเดียวกับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ส่วนในภาคตะวันออกและภาคใต้บริเวณที่พบไม้ยางนาขึ้นอยู่ จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงประมาณ 1,800 มิลลิเมตร/ปี
3. ฤดูกาล ไม้ยางนาจะเจริญเติบโตได้ดีในช่วงฤดูฝน
4. ไม้ยางนา ขณะที่ยังเป็นกล้าไม้หรือลูกไม้อยู่ ยางนาต้องการร่มเงามาก ควรมีร่มเงาจากไม้หรือพืชอื่นประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลาประมาณ 3 ปี จึงจะเปิดร่มเงา และสามารถโตเป็นไม้ขนาดใหญ่ที่โดดเด่นได้

การปลูก

การปลูกยาง ก่อนปลูกจะขุดหลุมขนาดประมาณ 40x40x40 เซนติเมตร หรือขนาดเหมาะสมกับกล้าไม้ ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักคลุกเคล้ากับดินหรืออาจใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 1 ช้อนโต๊ะ และยาป้องกันแมลง เช่น ฟลูราดาน 5-10 กรัม คลุกเคล้ากับดินและสำหรับกลบหลุมด้วยก็จะทำให้กล้าไม้มีอัตราการรอดตายสูง และเจริญเติบโตดี สำหรับระยะปลูกไม่แน่นอน แล้วแต่วัตถุประสงค์ของเกษตรกร เช่น ปลูกในเชิงพาณิชย์ เป็นการปลูกไม้ชนิดเดียว ใช้ระยะปลูก 2x3, 4x4 และ 5x5 เมตร

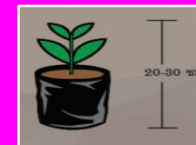
1. ไถปาดไม้พื้นเดิม

2. ปักหลักหมายระยะปลูก

3. ขุดหลุมปลูก 40x40x40 ซม.

4. กล้าอายุ 4-5 เดือน

5. ฉีกถุงพลาสติกออก

6. กลบดินรอบต้นให้แน่น ลึกกว่าระดับดิน 8-10 ซม.